

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Α' ΤΟΜΟΥ

Ιανουάριος 1963 — Δεκέμβριος 1964

Τεύχη 1 — 10

*Επιστημονικὸν ὄργανον τοῦ Συλλόγου Παιδαγωγῶν - Ψυχολόγων
Πτυχιούχων Πανεπιστημίων Ἐξωτερικοῦ*

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑΣ ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

ΚΥΡΙΑ ΑΡΘΡΑ

	Σελ.	Τεῦχος
<i>Τῆς Συντάξεως</i> : Ἡ ἔκδοσις	1	1
» » : Προβλήματα σχετιζόμενα μετὰ τὴν σύνταξιν ἀναλυτικοῦ προγράμματος	1	B
» » : Ὑπόμνημα πρὸς ἔξοχ. Ὑπουργὸν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὀρησκευμάτων	1	4
» » : Πρὸς τὸν δεῦτερον τόμον μας	1	6

Μ Ε Λ Ε Τ Ε Σ

I. ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ - ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΚΡΙΤΙΚΗ

<i>Κ. Ἀνανιάδης</i> : Ἡ ἀγροτική ἐκπαίδευσις στὰ πλαίσια τῆς γενικῆς Παιδείας	15	6
<i>Κ. Ἀνανιάδης - Γ. Μαραγκουδάκης</i> : Ἀγροτική καὶ Ἀγροτεχνική ἐκπαίδευσις στὴν Ἑλλάδα	59	7
<i>Φιλίπ Βερνόν</i> : Σύγχρονοι ἀπόψεις περὶ νοημοσύνης καὶ μετρήσεως αὐτῆς (μεταφρ. Τ. Πασσάκου-Κυριαζοπούλου)	19	2
» » : » »	15	3
<i>Ἄρ. Βουγιούκα</i> : Τὰ φαινόμενα τῆς προσαρμογῆς στὴ λειτουργία τῆς ἀντιλήψεως	3	4
» » : Ἡ διαδικασία τῆς μαθήσεως	51	7
<i>Θεοφράστου Γέρου</i> : «Ἐκπαιδευτικὴ Μεταρρύθμιση» (κριτικὴ)	8	5
<i>Γ. Γεωργιάδης</i> : Τὸ Ἀμερικανικὸν σύστημα ἐκπαιδεύσεως	92	8
<i>Π. Ε. Δέρα</i> : Ὑπαρξισμὸς - Ἀγωγή, Ψυχολογία καὶ Ψυχιατρικὴ	161	9
<i>Ἔρנסτ Κασίρερ</i> : Τί εἶναι ἄνθρωπος. Μετάφ. - Σχόλια Θ. Γέρου	9	1
» » : » » » » » »	14	2
» » : » » » » » »	13	3
<i>Βασιλ. Α. Κονιδιτσιώτου</i> : Διαλεκτικὴ Ἀγωγή	3	1
» » : » » » »	11	2
<i>Βασ. Ι. Δαζανᾶ</i> : Abbé de l' Erpée, ὁ θεμελιωτὴς τῆς ἀγωγῆς τῶν κωφαλάλων	215	10
<i>Γεωργίου Μαραγκουδάκη</i> : Ψυχολογία Μαθήσεως καὶ ἀναλυτικὸ πρόγραμμα	140	9
» » : Στοιχεῖα Νευροφυσιολογικῆς Ψυχολογίας	14	1
<i>Ἄντ. Μπενέκου</i> : Εἰσαγωγή στὴν Ψυχολογία τοῦ Bruner	22	2
» » : » » » »	19	3
» » : Προβλήματα καὶ πειραματισμοὶ γύρω ἀπὸ τὴν διδασκαλία τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν	107	8

	Σελ.	Τεύχος
Ι. Σ. Μπρούνερ : «Η έννοια τῆς δομῆς στὴ σύγχρονη Παιδαγωγική» κατὰ μετάφραση Γ. Μαραγκουδάκη καὶ Ἀντωνίου Μπενέκου	11	5
Κ. Πασάκου : Σύγχρονος ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ μέθοδοι εἰς Ψυχολογίαν καὶ Παιδαγωγικήν	21	1
» » : » » »	32	2
Γ. Κ. Παπαγεωργίου : Δυσκολίες στὴν ἀνάγνωση καὶ γραφή .	199	10
Τριαντ. Τριανταφύλλου : Αἱ ἀνθρώπιναι σχέσεις εἰς τὴν Ἀγωγήν	2	6
Κ. Χάρη : Ἡ ἐπιστημονικότης τοῦ διδασκάλου καὶ ἡ στάθμη τῶν σπουδῶν του	78	7
Λ. Χουσιάδα : Παρατηρήσεις γιὰ τὴν ἐπαγωγικὴ καὶ παραγωγικὴ σκέψη	4	2

II. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ - ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΨΥΧΙΚΗ - ΥΓΙΕΙΝΗ

Διδακτικοὶ πειραματισμοὶ

Α. Βουγιούκα : Ἐνα εὐκαιριακὸ θρησκευτικὸ μάθημα	181	9
» » : Ἡ προσφορὰ τοῦ Ζαχ. Παπαντωνίου στὰ παιδικὰ γράμματα	36	2
Θεοφράστου Γέρον : Ἡ Ὀρθογραφία τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 1 διδακτικὸν πρόβλημα τοῦ σχολείου	47	3
» » : » » »	35	4
» » : » » »	32	5
Α. Κακαβούλη : Παιδικὰ ἐλαττώματα καὶ ἡ ἀντιμετώπισίς των εἰς τὸ σχολεῖον	39	4
Εὐθ. Κασιώλα : Πορίσματα τέστ Ἀναγνώσεως	30	1
» » : » » »	44	2
» » : » » »	18	4
» » : » » » καὶ Ἀριθμητικῆς	15	5
» » : Τὸ πρόβλημα τῶν καθυστερημένων μαθητῶν στὸ σχολεῖο	186	9
» » : » » »	230	10
Ἀντ. Κρέτση : Ἡ μαθητοποίηση τοῦ μαθητοῦ	26	1
» » : » »	32	2
Γ. Κυριαζοπούλου : Ἡ Σύνταξις τοῦ συγχρόνου Ἀναλυτικοῦ προγράμματος	34	1
» » : » » »	48	2
Ν. Δυμπέρη : Πρότυπα Δημοτικὰ Σχολεῖα	132	8
Γ. Μαραγκουδάκη : Σχέδιον Ἀναλ. Προγραμ. τῆς Α' τάξεως τοῦ Δημ. Σχολείου	1	3

		Σελ.	Τεύχος
	<i>Αντ. Μπενέκου</i> : Συμβολή εις τὸ πρόγραμμα συγκεντρώσεως τῆς διδακτέας ὕλης	24	4
	» » : » » » »	27	6
<i>Τφ</i>	<i>Γ. Ξεκάλου</i> : Τὸ πρόβλημα τῆς ἀναπτύξεως τῆς κοινωνικότητος εἰς τὸ παιδί	26	2
»	» » : » » » »	26	3
»	» » : » » » »	12	4
»	<i>Εὐαγ. Παπαγιαννάκη</i> : Τὰ τρία «Τί»	21	4
»	<i>Δ. Κ. Παλυβοῦ</i> : Ἡ ψυχολογία τῶν πεποικισμένων παιδιῶν	174	9
»	<i>Κ. Πασσάκου</i> : Προσπάθειαι ψυχολογικῆς καὶ Παιδαγωγικῆς παρακολουθήσεως τοῦ μαθητοῦ	195	9
	» » : » » » »	243	10
	<i>Ν. Πετρουλάκη</i> : Πηγαι καὶ μορφῆ μαθήσεως	28	5
	<i>Ἑλπ. Σταματάκη</i> : Ἡ φιλολογία τῶν παιδιῶν	228	10
<i>Ε</i>	<i>Ἰω. Χαραλαμποπούλου</i> : Τὰ προβλήματα τῆς Ψυχικῆς Ὑγιεινῆς τοῦ λαοῦ μας	38	1

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

	<i>Θ. Γέρον</i> : Educational Strategy for developing Societies τοῦ Adam Curle — Κριτικὴ Ἀνάλυση	90	7
	<i>Τ. Κυριαζοπούλου</i> : Ἡ Ἐπέκτασις τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως	137	8
	<i>Ἰω. Καμπανᾶ</i> : Ἐπιθεώρηση τοῦ βιβλίου Ἰω. Κυριαζικίδη : «Εἰσαγωγή στὸν ἐπαγγελματικὸ προσανατολισμὸ»	148	10
	<i>Κ. Κίτσου</i> : Ἰδρυσις Ἰνστιτούτου τῶν ἐπιστημῶν τῆς ἀγωγῆς	35	5
	<i>Ν. Μπάρκα</i> : Ἐκθεσις ἀναφερομένη εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ ἐν Ἀθήναις συγκληθέντος Διεθνoῦς Συνεδρ. Μαθημ)κῶν	40	6
	<i>Αντ. Μπενέκου</i> : Ἐπιθεώρηση βιβλίου : 1) Ἑλπ. Σταματάκη : «Ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν ἐνηλίκων» 2) Reiser - Leythman - Frankl - Lefgren : «Μιὰ προσπάθεια συνενώσεως τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως» Μεταφρ. Σχόλια Τρ. Τριανταφύλλου καὶ Γ. Μαραγκουδάκη. 3) Δ. Κ. Βακάλη : «Ἡ Ἐνιαία Συγκεντρωτικὴ Διδασκαλία»	95	7
	» » : Ἡ ἐπιθεώρησις τοῦ βιβλίου Ν. Πετρουλάκη : «Γενικὴ Διδακτικὴ»	147	8
	<i>Γ. Ζύδη</i> : Στατιστικὴ περὶ ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως	52	2
	<i>Γ. Ξεκάλου</i> : Διεθνῆς ἐκπαιδευτικὴ κίνησις	43	1
	<i>Κ. Πασσάκου</i> : Βιβλιοκρισία τοῦ βιβλίου «Ἡ Κρήτη τοπίον, ἀνθρωποι, γεγονότα, θρύλοι» — Λ. Γ. Πετρίδη	48	6
	<i>Τ. Τριανταφύλλου</i> : Ὁργάνωσις Σεμιναρίου	56	2

Η ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ἰπὸ ΑΝΤ. ΜΠΕΝΙΚΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ

Ἡ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ.,

Ἐκδ. Καμπανᾶ, 1964, σελ. 150, δρχ. 40

Ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν ἐνηλίκων ἀπετέλεσε πάντα πρόβλημα, συνειδητό ἢ ἀσυνειδητό, γιὰ τὸν κάθε δάσκαλο. Πέρα ἀπὸ τὴν καθαρὰ ὠφελμιστικὴ σκοπιμότητα γιὰ τὸν ἀγρότη, ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν ἐνηλίκων στὴν ὑπαιθρο ἔπαιρνε τὴ μορφὴ συντονισμοῦ τῶν προσπαθειῶν τοῦ δασκάλου γιὰ τὴν ἴδια τὴ βασικὴ μόρφωσι τῶν ἐνηλίκων. Γιατί, πράγματι, ἡ βασικὴ μόρφωσις εἶναι ἀποτελεσματικώτερη ὅταν συντελεῖται σὲ ἀνώτερο πνευματικὸ περιβάλλον καὶ γιὰ τὴν ἔλλειψις ἐνεργοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὴν παιδεία εἶναι ἀποτελέσματα κατὰ κύριον λόγον τῆς ἀπαιδευσίας τῶν ἐνηλίκων. Μ' αὐτὴν τὴν προοπτικὴν οἱ Ἕλληνες διδάσκαλοι ἀπὸ πολὺ παλαιότερα εἶχαν σπασμωδικὰ ἐπιχειρήσει ἐπιμορφωτικὰ προγράμματα σὲ διάφορες μορφές, ὅπως νυκτερινὰ σχολεῖα γιὰ ἀναλφαβήτους ἢ γιὰ συμπλήρωσι τῶν βασικῶν γνώσεων πρακτικῆς φύσεως, προγράμματα ἀγροτικῶν δραστηριοτήτων, διαλέξεις ποικίλου περιεχομένου κλπ.

Σήμερα ὅμως τὸ πρόβλημα τῆς λαϊκῆς ἐπιμορφώσεως μὲ τὴν ἀνάπτυξι τῆς ἀστικῆς κοινωνίας, τῆς τεχνικῆς καὶ τῆς νέας οἰκονομίας, τὴν ἀνάγκη ἐφαρμογῆς νέας γεωργικῆς πολιτικῆς καὶ καλλιιεργείας τοῦ συνεργατικοῦ πνεύματος σὲ παγκόσμια κλίμακα, ἡ λαϊκὴ ἐπιμόρφωσις ἔλαβε νέα μορφὴ καὶ εὐρύτερο περιεχόμενο. Ἀλλὰ σ' ἓνα τέτοιο εὐρύτερο πλαίσιο τοποθετημένη ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν ἐνηλίκων δὲν θὰ μπορούσε νὰ πραγματοποιηθῆ ἀποδοτικὰ χωρὶς τὶς βασικὲς γνώσεις γύρω ἀπὸ τὰ νέα κοινωνικὰ δεδομένα, τὶς ἀπαιτήσεις ἐνὸς προγράμματος ἐπιμορφώσεως, τὴν ψυχολογία τῶν ἐνηλίκων κλπ. Καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς ἡ προσφορὰ τῆς δ)ίδος Σταματάκη μὲ τὴν μελέτη αὐτὴ εἶναι ἀξιόλογη. Ἡ μελέτη βασίζεται σὲ πλούσια ξένη, κυρίως, βιβλιογραφία καὶ σὲ δικές τῆς παρατηρήσεις καὶ μελέτες ποὺ ἔκανε πάνω σὲ προγράμματα λαϊκῆς ἐπιμορφώσεως στὴν πρακτικὴ τους ἐφαρμογὴ στὴν Ἀγγλία μὲ ἐπίμονη, μολονότι ὄχι πάντα συγκεκριμένη, ἀναφορὰ στὴν προβληματικότητα τοῦ τόπου μας.

Ἡ συμβολὴ τῆς θὰ πρέπει νὰ ἐξαρθῆ γιὰ δύο, κυρίως, λόγους: γιὰ τὴν σαφῆ, εὐληπτὴ καὶ πραγματιστικὴ διαπραγμάτευσι τοῦ θέματος (ἐννοία, σημασία, σκοπὸς τῆς ἐπιμορφώσεως, ὅσο καὶ τῆς βασικῆς μορφώσεως σὲ χρῆσιμο παραλληλισμὸ μὲ τὴν ἐπιμόρφωσι) καὶ τὶς ἐκλεκτικὲς πληροφορίες γύρω ἀπὸ τοὺς τρόπους ἀντιμετωπίσεως τοῦ θέματος στὴν πρακτικὴ του μορφὴ σὲ διάφορες χώρες μὲ ὑψηλὸ βιοτικὸ καὶ πνευματικὸ ἐπίπεδο, ὅπως εἶναι ἡ Ἀγγλία, οἱ Σκανδιναυικὲς χώρες κ. ἄ.

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτο σημεῖο θὰ ἤθελα νὰ ἐπισημάνω ἀκόμη τὴν προσπάθεια ἀποφυγῆς τῆς συνηθισμένης μεγαλοστομίας καὶ τὴν ἐπαγωγικὴ μορφὴ ἐπεξεργασίας τῶν μερικωτέρων θεμάτων μὲ θάσι τὶς στατιστικὲς ἐρευνες, ἐρωτηματολόγια καὶ παρατηρήσεις — μποροῦν νὰ μάθουν οἱ ἐνήλικες; πόσο καλὰ μαθαίνουν; θέ-

λουν οί ἐνήλικες νά μάθουν; τί θέλουν καί πῶς θά τοὺς βοηθήσωμε; ποῖος ὁ ἐκπαιδευτὴς τῶν ἐνηλίκων κ.ο.κ.

Εἶναι, ἐπίσης, ἀξιοσημεῖωτη ἡ ἐπιχειρουμένη ψυχολογική θεμελίωσις τῶν συμπερασμάτων γύρω ἀπὸ τὰ προγράμματα, τὶς μεθόδους καί τὰ ὀργανωτικά προβλήματα καί ἡ τοποθέτησις τῶν στὰ πλαίσια τῶν κοινωνικῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἐποχῆς. Ἔτσι τὸ βιβλίον διεκδικεῖ κάτι περισσότερο ἀπὸ μία κατατοπιστικὴ μελέτη, παρ' ὅλο πὺ στὴν ἀρχικὴ του μορφή (ἀγγλικὴ ἀπόδοσις) φαίνεται πῶς ἦταν μελέτη τῶν προβλημάτων ἐπιμορφώσεως τῆς Μ. Βρετανίας καί πὺ ἡ μεταφορὰ του στὴν ἐλληνικὴ τὸ ἀδικεῖ σὲ πολλὰ σημεία.

Ὡς πρὸς τὸ δεῦτερο σημεῖον θά ἤθελα νά ἐξάρω τὴν ἐπιχειρουμένη διατύπωσι (μετὰ τὴν ἐπισκόπησι τῶν ξένων προγραμμάτων) μιᾶς σειρᾶς ὑποδείξεων γιὰ τὴν ὀργάνωσι προγραμμάτων ἐπιμορφώσεως ἐνηλίκων στὴν πατρίδα μας πὺ εἶναι ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρουσες ὄχι μόνον γιὰ ὄσους ὑπεύθυνα θά καταπιαστοῦν μὲ τὸν τομέα αὐτόν, ἀλλὰ καί γιὰ ὄσους ἀναλαμβάνουν παρόμοιες προσπάθειες μὲ ἀτομικὴ πρωτοβουλία, ὅπως ἐπίσης καί γιὰ κάθε εἰλικρινῆ ἐνδιαφερόμενον γιὰ τὴν παιδεία γενικά.

Εἶναι κρίμα πὺ ἡ συγγραφεὺς μὲ τὴν μόρφωσι καί τὶς γνώσεις πὺ διαθέτει στὸ θέμα αὐτὸ δὲν μᾶς δίνει καί ἕνα πιὸ συγκεκριμένο καί λεπτομερὲς σχέδιον προγράμματος ἐπιμορφώσεως τῶν ἐνηλίκων σὲ συνάφεια μὲ τὰ προβλήματα τοῦ ἀγροτικοῦ μας πληθυσμοῦ ἀπὸ τὸν ὁποῖον λείπει καί αὐτὴ ἀκόμη ἡ βασικὴ μόρφωσις.

OL. REISER - G. LEYTHAM,
V. FRANKL - G. LOFGREN

“ΜΙΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΣΥΝΕΝΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΓΝΩΣΕΩΣ,,

(Πρόλογος καί μετάφρασις: Τ. Τριανταφύλλου, Γ. Μαραγκουδάκη)
Ἔκδ. «ΝΙΚΗΣ», 1964, σελ. 70, δρχ.

Τὸ βιβλίον ἀποτελεῖται ἀπὸ τέσσερα ἀρθρα διακεκριμένων εἰδικῶν τῆς ἐποχῆς μας ἀπὸ τὶς περιοχὲς τῆς Φιλοσοφίας, τῆς Ψυχολογίας, τῆς Βιολογίας καί τῆς Ψυχιατρικῆς πὺ μαζὺ μὲ τὸν πρόλογον τῶν μεταφραστῶν ἐνσωματώθηκαν μὲ τὸν ἀνωτέρω τίτλον. Ἡ ἐπιλογή τῶν θεμάτων καί ὁ τίτλος ἀντανაკλοῦν τὶς ἀνησυχίες τῶν μεταφραστῶν σχετικὰ μὲ τὴν «σοβαρὰν κρίσιν» πὺ ἡ ἀνθρωπότης διέρχεται μὲ δυσάρεστες ψυχολογικὲς συνέπειες γιὰ τὸ ἄτομον.

Συμμερίζομαι τὴ γνώμη τῶν μεταφραστῶν ὅτι ἡ ἐποχὴ μας εἶναι διασπαστικὴ τῆς προσωπικότητος τοῦ ἀτόμου λόγω τῶν ἰδεολογικῶν ἀντιθέσεων πὺ ἔγιναν συνειδητὲς στὰ εὐρύτερα στρώματα, λόγω τῶν τολμηρῶν ἐφαρμογῶν τῆς Τεχνικῆς, τῆς διαρκοῦς ἀλλαγῆς στὸν κοινωνικὸν τομέα κλπ. Εἶναι ὅμως ἐξ ἴσου ἀληθὲς ὅτι ἡ κρίσις αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ μοναδικὴ στὴν ἱστορία, οὔτε ἡ πιὸ ἐπικίνδυνη. Κάθε γενεὰ περνᾷ τὴν ἰδικὴν τῆς «κρίσιν» καί θ' ἀγωνίζεται γιὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς. Ἴσως στὴν ἐποχὴ μας νά ἔχωμε μία ἔξαρσι: Δὲν θά παραθλέψωμε ὅμως καί μία παράλληλη ἔξαρσι στὴν προσπάθεια διασώσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας. Μ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα βλέπω εὐλογο τὸ ἐνδιαφέρον τῶν μεταφραστῶν καί ἐποικοδομητικὴ τὴν προσφορὰ τῶν συγγραφέων, σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν προσπάθεια συμβιβασμοῦ καί ἀλληλοσυμπληρώσεως τῶν διαφόρων κλάδων τῆς γνώσεως.

Τέσσερες βασικοὺς τομεῖς τῆς γνώσεως καλύπτουν τὰ ἀρθρα αὐτά. Ἀπὸ τὴν Φιλοσοφία ὁ καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφίας στὸ Παν)μιο τοῦ Πίτσμπουργκ (Η.Π.Α.)

